

Sygn. akt IV Ka 1324/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Noga

Sędziowie: SO Ireneusz Bieniek

SO Krzysztof Chodak

Protokolant: prot. Marta Kruk

przy udziale Doroty Brzegowy Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 roku, sprawy

M. L.

oskarżonej o przestępstwo z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 23 września 2013r. sygn. akt II K 1088/11,

wyrok w zaskarżonej części to jest w odniesieniu do punktu I i II w zakresie kary uchyla i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Chrzanowie w tym przedmiocie do ponownego rozpoznania; w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy i zwalnia oskarżoną od ponoszenia należnych Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSO Ireneusz Bieniek SSO Sławomir Noga SSO Krzysztof Chodak

Sygn. akt IV Ka 1324/13

UZASADNIENIE

M. L. oskarżona została o to, że:

1. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 69.245,- zł pochodzące z utargu ze sklepu (...) ul. (...), działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

2. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 11.680,20 zł pochodzące z utargu ze sklepu (...) ul. (...), działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

3. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając

w krótkich odstępach czasu i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 25.467 zł pochodzące z utargu ze sklepu (...) w Z., działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

4. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 14.032 zł pochodzące z utargu ze sklepu (...) w K., działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 12 kk

5. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 24.754 zł pochodzące z utargu ze sklepu w K., działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

6. w okresie od stycznia 2008 r. do lipca 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 22.622 zł pochodzące z utargu ze sklepu w C. przy Al. (...), działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

7. w lipcu 2009 r. w C., działając w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej jako kasjerka firmy (...) z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci pieniędzy w łącznej kwocie 13.703 zł pochodzące z utargu ze sklepu (...) w J., działając na szkodę właściciela (...) W. G.

tj. o czyn z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

Sąd Rejonowy w Chrzanowie wyrokiem z dnia 23 września 2013 r. sygn. akt II K 1088/11 orzekł w tym przedmiocie następująco:

I. orzekając w granicach aktu oskarżenia uznał oskarżoną M. L. za winną tego, że w okresie od stycznia 2008 roku do dnia 29 lipca 2009 roku w C. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, jako kasjerka firmy (...) W. G. z/s w C. przywłaszczyła powierzone jej mienie w postaci utargów pochodzących ze sklepów tzw. własnych w łącznej kwocie 181.420,50 zł, tj. kwotę 11.680,20 zł za sklepu (...) ul. (...) w C., kwotę 24.754,30 zł ze sklepu (...), kwotę 69.162,00 zł ze sklepu (...) ul. (...), kwotę 22.622,00 zł ze sklepu przy Al. (...) w C., kwotę 25.467,00 zł ze sklepu (...) w Z., kwotę 14.032,00 zł ze sklepu (...) w K., kwotę 13.703,00 zł ze sklepu (...) w J. działając na szkodę właściciela (...) W. G., co zakwalifikował, jako występki z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 284 § 2 kk wymierzył jej karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

II. na mocy art. 69 § 1 i 2 kk i art. 70 § 1 pkt. 1 kk warunkowo zawiesił oskarżonej wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata,

III. uwzględnił częściowo powództwo cywilne i zasądził od pozwanej M. L. na rzecz powoda W. G. kwotę 180.349,85 (sto osiemdziesiąt tysięcy trzysta czterdzieści dziewięć złotych 85/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 lipca 2009 roku,

IV. na zasadzie art. 230 § 2 kpk zwrócił pokrzywdzonemu W. G. zabezpieczoną w toku postępowania dokumentację księgową firmy (...) W. G. zawartą w 26 segregatorach,

V. na zasadzie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 616 § 1 i 2 kpk zwolnił oskarżoną w całości od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych tj. wydatków i opłat.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł oskarżyciel posiłkowy W. G., który zaskarżył to orzeczenie na niekorzyść oskarżonej w części dotyczącej orzeczonej oskarżonej kary, zarzucając, iż jest ona rażąco niewspółmiernie łagodna.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, że wymierzona oskarżonej akra nie uwzględnia w sposób należyty dyrektyw prewencji ogólnej i szczególnej, a także stopnia społecznego niebezpieczeństwa czynu, którego dopuściła się oskarżona. Apelujący zaakcentował, iż pomimo upływu kilku lat od popełnienia przestępstwa oskarżona nie podjęła żadnych działań w celu naprawienia wyrządzonej szkody.

W konkluzji wniósł o wymierzenie oskarżonej bezwzględnej kary 2 lat pozbawienia wolności i wskazanie oskarżonej terminu do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem.

Sąd Odwoławczy zważył co następuje:

Wniesiona przez oskarżyciela posiłkowego apelacja okazała się zasadna i skutkowałą uchYLENIEM zaskarżonego wyroku w zakresie dotyczącym orzeczenia o karze i przekazaniem w tej części sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Analiza pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wskazuje bowiem zaistnienie uchybień, co do jego treści w zakresie orzeczonej oskarżonej kary. Zgodnie z treścią art. 424 § 2 kpk w uzasadnieniu wyroku należy przytoczyć okoliczności, które sąd miał na względzie przy wymiarze kary. Natomiast w niniejszej sprawie Sąd meriti zdecydował o warunkowym zawieszeniu orzeczonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności, opierając się w tym zakresie na treści art. 69 § 1 i 2 kk oraz art. 70 § 1 pkt. 1 kk, zapominając, iż warunkiem do zastosowania tej instytucji jest pozytywna prognoza kryminologiczna odnośnie zachowania się oskarżonego w przyszłości. Instytucja warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności ma na celu poddanie sprawcy próbie, a podstawową przesłanką zastosowania tego środka jest przekonanie sądu, że takie orzeczenie jest wystarczające dla osiągnięcia wobec sprawcy celów kary, w szczególności zapobieżenia powrotowi do przestępstwa, co jest zadaniem niewątpliwie podstawowym, jak również takie oddziaływanie na postawę skazanego, aby przyjęte w porządku prawnym normy postępowania uznawał za takie, którymi będzie kierować się odnośnie własnego postępowania. Pozytywna prognoza kryminologiczna wobec sprawcy przestępstwa powinna być oparta na okolicznościach, o jakich mowa w art. 69 § 2 kpk, a zatem na podstawie sprawcy, jego właściwościach i warunkach osobistych, dotychczasowym sposobie życia oraz jego zachowaniu po popełnieniu przestępstwa. Wymienione okoliczności wykluczają zastosowanie dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec sprawców, co do których brak jest podstaw do ukształtowania pozytywnej prognozy. Jednocześnie zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności nie powinno rodzić w opinii społecznej przekonania, że sprawca przestępstwa pozostał w zasadzie bezkarny. Warunkowego zawieszenia orzeczonej kary nie należy traktować, jako jedynie decyzji sądowej, co do wykonania orzeczonej kary danego rodzaju i danej wysokości. Decyzja ta jest integralną częścią orzeczenia o karze i należy tę instytucję traktować, jako szczególną formę wymiaru kary, jako specyficzną karnoprawną reakcję na popełnione przestępstwo (por. wyrok SA w Gdańsku z 2013-05-24, II AKa 120/13).

W niniejszej sprawie Sąd I instancji decydując się na orzeczenie oskarżonej kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej nie odniósł się do wszystkich okoliczności o jakich mowa w art. 69 § 2 kpk, warunkujących przyjęcie wobec jej osoby pozytywnej prognozy kryminologicznej. I tak trafnie Sąd Rejonowy zauważył, iż oskarżona w przeszłości nie popadła w konflikt z prawem. Natomiast nie uwzględnił psychicznego stosunku oskarżonej do przypisanego jej czynu, pomimo tego, iż zauważył, że do jego popełnienia użyła ona wysublimowanych metod działania. W judykaturze zaś dominuje pogląd, że ocena psychicznego stosunku sprawcy do inkryminowanego

czynu na wiodące znaczenie przy rozstrzygnięciu o możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary - w myśl reguły, że im działanie bardziej premedytowane, tym potrzeba orzeczenia kary w bezwzględnej postaci jest bardziej oczywista (por. wyrok SA w Łodzi z 19.06.2001 r. II AKa 90/01, Prok.i Pr.-wkl. 2002/4/23, KZS 2002/5/57). Lektura pisemnego uzasadnienia Sądu a quo wskazuje również na to, iż w żaden sposób nie odniósł się on do tak istotnej przy ocenie kwestii zaistnienia w stosunku do osoby oskarżonej pozytywnej prognozy kryminologicznej okoliczności jaką jest jej zachowanie się po popełnieniu przestępstwa. Tym samym więc Sąd Rejonowy stracił z pola widzenia, że do chwili wydania wyroku przez Sąd I instancji oskarżona, pomimo upływu ponad czterech lat od popełniania przestępstwa nie dokonała żadnej wpłaty tytułem naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego. Dopiero po wywiedzeniu przez W. G. apelacji na jej niekorzyść, oskarżona począwszy od grudnia 2013 r. dokonała czterech wpłat po 500 zł z tego tytułu (k.796). Niemniej jednak, przy takiej dynamice wpłat zaspokojenie słusznych roszczeń pokrzywdzonego nastąpiłoby dopiero po upływie kilkudziesięciu lat, co jest niedopuszczalne ze względu na potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Zawieszenie wykonania orzeczonej kary nie powinno bowiem rodzić w opinii społecznej przekonania, że sprawca przestępstwa jest w zasadzie bezkarny, a popadnięcie w konflikt z prawem opłacalne. Faktem jest, iż oskarżona w toku postępowania jurysdykcyjnego uczestniczyła w mediacji z pokrzywdzonym. W jej trakcie jednak nie zgodziła się na propozycje sposobu i terminu naprawienia szkody przedstawione przez pokrzywdzonego i ze swojej strony proponowała mu spłatę jedynie kwoty 70 000 zł w ratach po 10 000 zł rocznie (k.508), co w okolicznościach niniejszej sprawy uznać należy wprost za oburzające. Należy zgodzić się ze skarżącym, iż sytuacja materialna oskarżonej nie odbiega na niekorzyść od sytuacji materialnej milionów obywateli Rzeczypospolitej. Oskarżona posiada wykształcenie wyższe, pracuje, nie ma nikogo na utrzymaniu, a zatem dokładając należytej dozy wysiłku była w stanie podjąć zdecydowane, intensywne działania celem naprawienia szkody. Nadto decydując się na konflikt z prawem winna zdawać sobie sprawę z konsekwencji takiego postępowania, w tym z powinności naprawienia wyrządzonej swoim działaniem innej osobie szkody.

Sąd meriti również niedostatecznie uzasadniał długość okresu próby, na jaki warunkowo zawiesił oskarżonej wykonanie orzeczonej jej kary pozbawienia wolności. Według Sądu Rejonowego trzyletni okres próby determinowany jest

bowiem znaczną wysokością wyrządzonej przez pokrzywdzoną szkoda. Ta zaś okoliczność powinna raczej skłaniać do maksymalnego wydłużania tego okresu, a nie określeniu go w wysokości niewiele przekraczającej minimalną.

Reasumując, trzeba zatem stwierdzić, że brak odniesienia się przez Sąd I instancji do wszystkich okoliczności wymienionych w art. 69 § 2 kk, a w szczególności do postawy oskarżonej po popełnieniu przestępstwa uniemożliwił Sądowi Odwoławczemu ocenę zasadności zastosowania wobec niej instytucji warunkowego zawieszenia orzeczonej jej kary pozbawienia wolności, uniemożliwiając tym samym kontrolę instancyjną zaskarżonego wyroku w kontekście podniesionych przez apelującego zarzutów.

W takiej sytuacji koniecznym stało się uchylenie zaskarżonego wyroku w oparciu o przepis art. 437 § 2 kpk w odniesieniu do pkt. I i II w zakresie dotyczącym orzeczenia o karze i przekazanie sprawy w tym przedmiocie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, jednocześnie utrzymując w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok w mocy.

Ponadto zaznaczyć należy, iż pokrzywdzony dochodził w niniejszym postępowaniu swoich roszczeń majątkowych, wnosząc powództwo cywilne, które zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy. Z tego też powodu nie było możliwości zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez określenie oskarżonej terminu do naprawienia wyrządzonej szkody.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy ponownie przesłucha oskarżoną, a następnie szczegółowo rozważając wszystkie okoliczności obciążające, jak i łagodzące wymierzy jej stosowną karę, uwzględniając treść przepisów art. 53 kk oraz art. 69 kk, a uzasadnienie tego orzeczenia (jeżeli zostanie sporządzone) spełniać będzie wymogi z art. 424 §2 kpk umożliwiając kontrolę instancyjną wyroku na wypadek jego zaskarżenia.

Mając na względzie obecną sytuację materialną oskarżonej, fakt zasądzenia od niej przez Sąd Rejonowy na rzecz pokrzywdzonego kwoty 180 349,85 zł tytułem powództwa cywilnego Sąd Odwoławczy na zasadzie art. 634 kpk w zw. z art. 624 §1 kpk zwolnił oskarżoną od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSO Ireneusz Bieniek SSO Sławomir Noga SSO Krzysztof Chodak